

Kirjanpainajatuhoista opittua Ruotsista ja muualta Euroopasta

Kirjanpainajat tulevat – oletko valmis? Työpaja
Varpu Kuutti ja Henry Schneider
15.12.2022

TAPIO

Varautuminen kirjanpainajatuhoihin – muualta opittua

- Varautumissuunnitelmaa varten on haastateltu Ruotsin ja Keski-Euroopan metsäalan sidosryhmiä kevään haastattelukierroksella
- Keski-Euroopan katastrofaalinen tilanne on pitkälti jo tuhoalueiden hoito- vaiheessa, kun taas Ruotsi lähempänä meidän olosuhteita kärsii kohonneesta tuhotilanteesta jo monetta vuotta peräkkäin
- Stoppa borrarna-hanke on ollut Ruotsin vastine varautumissuunnitelmaksi ja on inspiroinut tätäkin hanketta paljon

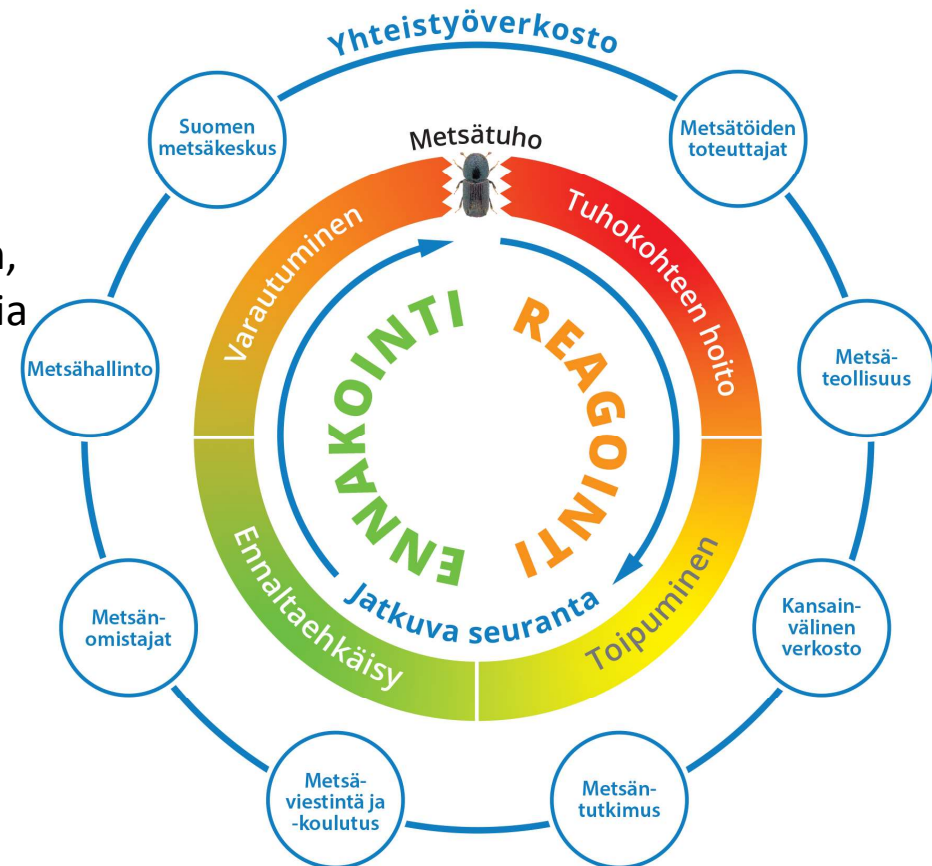

Kuva: Sami Karppinen

PREPARE hankkeessa laaditaan varautumissuunnitelma kirjanpainajatuhoihin Luonnonvarakeskukselle. Hanketta rahoittaa Euroopan unioni teknisen tuen välineestä, ja sen toteuttavat IBF International Consulting ja TAPIO yhteistyössä Euroopan komission uudistusten tuen pääosaston (REFORM) kanssa.

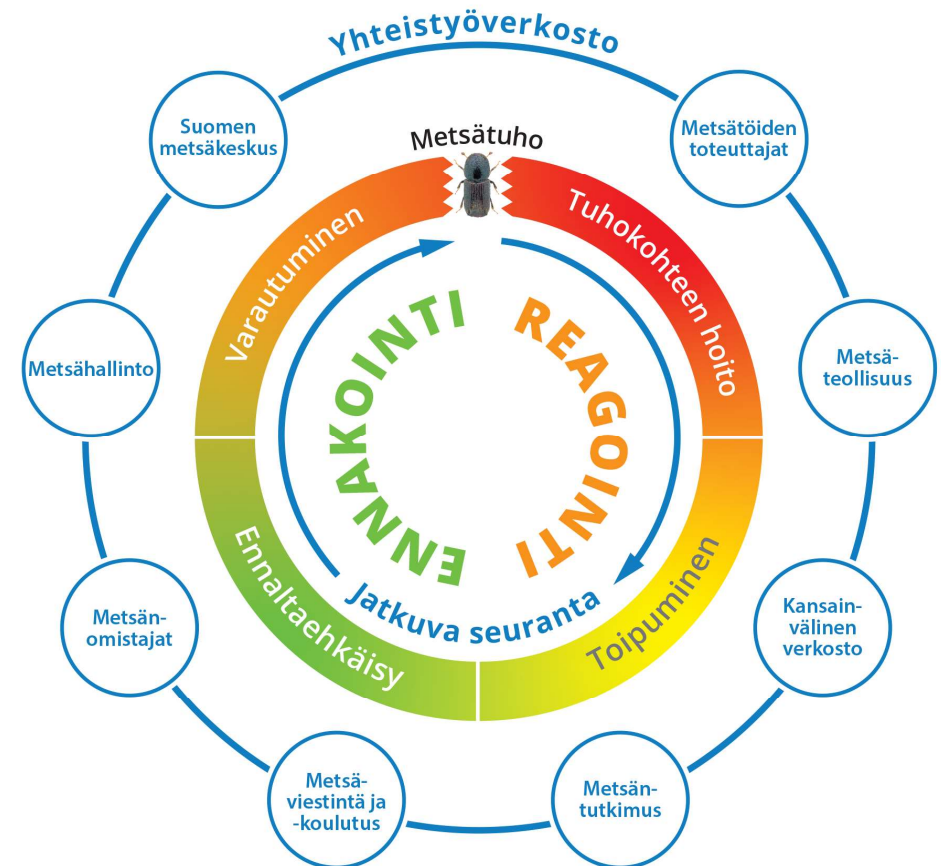
Varautuminen kirjanpainajatuhoihin – muualta opittua

- Kirjanpainajatuhot eivät mene vain syklissä vaan tuhon vaiheet ja niihin vastaamiseen tähtäävät toimenpiteet kulkevat myös rinnakkain
- Ruotsissa on käytössä myös vuosikello kirjanpainajatuhoihin, joka auttaa erityisesti metsäammattilaisia ja metsänomistajia
- Ruotsin Stoppa borrarna-hanke on onnistunut yhdistämään kaikki toimijat ja luomaan ammattilaisten ja tutkijoiden verkostoja
- Seurannan ja ennustemallien tärkeys nousi muissa maissa erityisen tärkeäksi ja ihannetilanteessa feromonipyydysten tulokset analysoidaan nopeasti ja tiedotetaan mieluiten viikoittain kasvukauden aikana.
- Tiedotus ja koulutus olivat myös erittäin tärkeitä, koska kaikkialla ongelma on kirjanpainajan iskeytymisen havaitseminen metsänomistajatasolla ja tarpeeksi nopea reagointi. Tiedotus myös riskialttiista metsistä.

Varautuminen kirjanpaina jatuhuoihin – muualta opittua

- Ruotsissa varsinkin on kiinnitetty huomiota nopeaan reagointiin, jotta mo:n puiden arvoa pystytään säilyttämään.
- Kaikissa maissa lainsäädäntö antaa raamit tuhojen torjuntaan, mutta lainsäädännöllä ei saada muutoksia aikaiseksi eikä näin ollen lainsäädännön kiristyksille ole tarvetta, oli yhteinen näkemys kaikkialta. Ehdotuksena kuitenkin: ”erityislaki”, joka määritteli milloin tuhoista tulee luonnonkatastrofeja. Se tarjoaisi mahdollisuuden nopeampaan ja tehokkaampaan reagointiin.
- Metsien muutos vastustuskykyisemmiksi, sekametsät, kuusen kasvatuksen paikat ja kiertoaika, onko muita kasvatustapoja?, valmius kehittää sekametsien perustamista ja hoitoa.
- Määrittely ilmastonmuutosta kestävästä metsistä ja miltä ne näyttäivät.

Mitä varautumissuunnitelman tulisi sisältää? Ruotsin ja Keski-Euroopan sidosryhmien mukaan

- Varautumissuunnitelmassa tulee kuvata:
 - Miten toimitaan suurkatastrofissa, mukaan lukien varautumiset suurien määrien vaurioituneen puun varalta puumarkkinoilla jne.
 - Metsänomistajille tiedottaminen, mukaan lukien ehdotukset riskialttiiden metsien korjaukseen, tarvitaan.
 - Sidosryhmien välisen yhteistyön kannalta: Keskity kokemusten vaihtoon ja viestintään, vältä "syyttämiskulttuuria" esim. suojelualueiden tai kuusivaltaisten tuotantometsien roolista.
 - Suurien puumäärien varastointi isojen myrskytuhojen tai taudinpurkausten jälkeen: märkävarastointi ja eri keinot siihen, kasvinsuojeluaineiden käyttö. Puutavaran nopea myynti tai siirtäminen voi olla vaikeaa, kun materiaalista on ylitarjontaa.
 - Tiedon jakaminen ja sen vahvistaminen metsäalan ammattilaisille ja metsänomistajille.

Mitä varautumissuunnitelman tulisi sisältää? Ruotsin ja Keski-Euroopan sidosryhmien mukaan

- Varautumissuunnitelmassa tulee kuvata:
 - Tuhokohteiden käsittely riittävän suurina yksikköinä samanaikaisesti. Hakkuukapasiteetti ei riitä toistuvien ja laajenevien vahinkojen sattuessa useaan kertaan palaamiseen samalle alueelle.
 - Muiden hakkuiden nopeaa sopeuttamista tilanteeseen, priorisointi tuhopuulle. Toimijoiden omien järjestelmien pitää mahdollistaa tämä.
 - Logistiikan ja tuhopuun käsittelyn ohjaus
 - Tukea varhaisen tunnistamismenetelmien kehittämistä

Kuva: Jani Nousiainen, Saksa

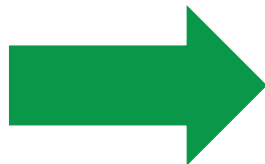
Varautumissuunnitelmien tärkeitä osioita, yleistä varautumissuunnitelmista

- Varautumissuunnitelma -> Toimintasuunnitelma -> Testaus -> Jatkuva valmius -> Seuranta -> Päivitys -> Tarkistaminen -> Ajantasaistaminen

- Onnistuminen kriisinhallinnassa:

Hyvä olla:

- ✓ Suunnitelma
- ✓ Tiimi
- ✓ Prosessi/Menetelmät

- Tilanteen hallinta
- Valvonta
- Yhteistyö
- Koordinointi
- Viestintä
- Johdonmukaisuus

- Command
- Control
- Collaboration
- Coordination
- Communication
- Consistency

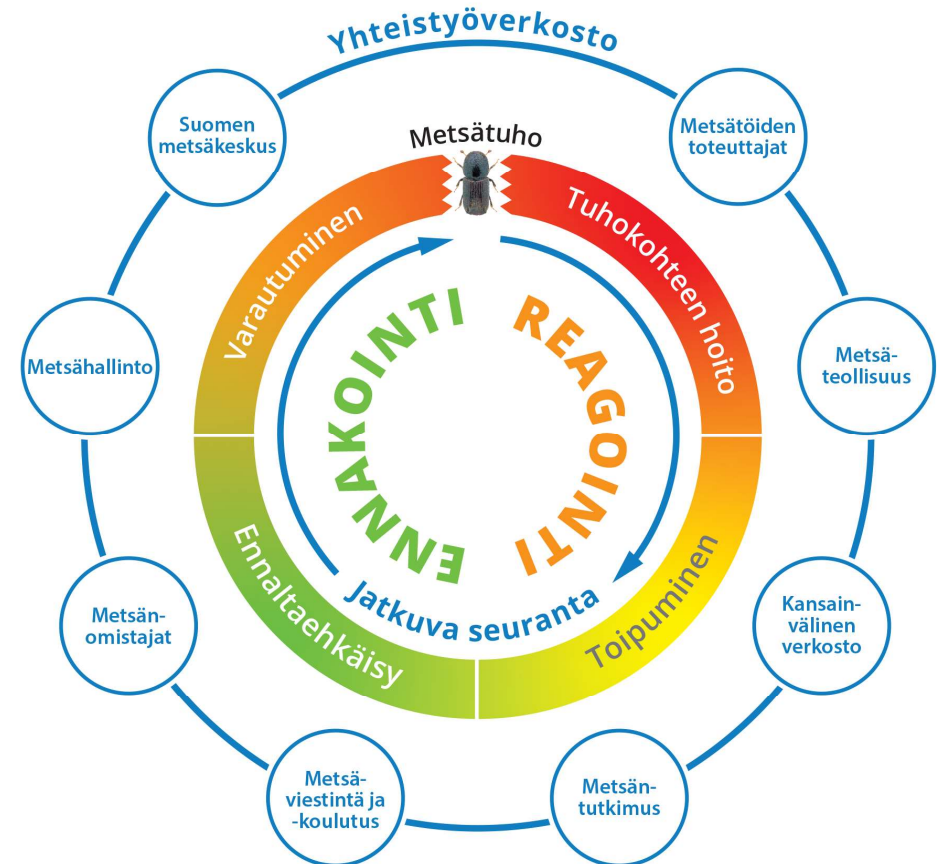
Varautumissuunnitelmien tärkeitä osioita, Stoppa borrarna

- Ruotsin Stoppa borrarna-hanke 2018-2022:
 - Yhteistyöhanke noin 20 viranomaisen, yrityksen ja organisaation välillä Etelä- ja Keski-Ruotsissa.
 - Lisätä aktiivisuutta metsissä kirjanpainajaiskeymien ja vaurioiden rajoittamiseksi.
 - Yhdessä:
 - ✓ Levitetään tietoa kirjanpainajasta metsätaloudelle, metsänomistajille ja metsäammattilaisille
 - ✓ Pyritään hidastamaan kirjanpainajatuhojen kehittymistä, huomioiden luonto- ja kulttuurinäkökohdat
 - ✓ Tarkkaillaan ja seurataan kirjanpainajan iskeytymistä ja vahinkoja
 - ✓ Turvataan taloudellisia arvoja metsissä
 - ✓ Tehdään yhteenveto nettisivut, kirjanpainajakoulu, paljon videomateriaalia, riskikarttoja

1		Ska jag avverka barkborreträden? Skogsstyrelsen • 6,4 t. katselukertaa • 2 kuukautta sitten 3.00
2		Granbarkborren - förebygg och bekämpa Skogsstyrelsen • 1,4 t. katselukertaa • 1 vuosi sitten 2.23
3		Granbarkborre - från svärmning till vintervila Skogsstyrelsen • 2,7 t. katselukertaa • 1 vuosi sitten 2.39
4		Åtgärder mot granbarkborre i skyddade områden Skogsstyrelsen • 1,3 t. katselukertaa • 2 vuotta sitten 4.32
5		Hitta angreppen av granbarkborre! Skogsstyrelsen • 7,6 t. katselukertaa • 2 vuotta sitten

Varautumissuunnitelmien tärkeitä osioita

- Tuhotasojen määrittely ja niihen liittyvät toimenpiteet, eri mittakaavoissa: valtakunnallinen, alueellinen, paikallinen
 - Viestintäsuunnitelma
- Kansallisen tason organisointi: Vuosittainen varautumiskokous ja teemaryhmät:
 1. Viestintä, 2. Varautuminen talousmetsissä, 3. Operaatiot&Puumarkkinat, 4. Monitorointi&Inventointi&KV-asiat, 5. Tuhojen torjunta ja ehkäisy.
- Varautumissuunnitelman käyttöönoton seuranta ja sen jatkuvuus

Kiitos!

The project is funded by the European Union via the Technical Support Instrument and implemented by IBF International Consulting and TAPIO in cooperation with the European Commission's Directorate General for Reform Support (DG REFORM)

TAPIO